

בלבבי משכן אבנה

BS"D | SPECIAL ISSUE | Shivii shel Pesach 5780

שירת האישה באספקלריה יהודית

What Are Women Doing All Day In Gan Eden?

We all received the Torah at Har Sinai, which we celebrate on the festival of Shavuot. Ever since standing at Har Sinai, Jewish men spend their time learning the Torah. What about women? What special significance does the Torah have for women, being that women do not have the mitzvah to learn Torah?

It is written, "Do not forsake the Torah of your mother."¹ What does this mean? What Torah does a mother learn? She doesn't learn Gemara or the Zohar.

In order to answer this question, we need to reflect on the following. After Shavuot, what do the women take from it for the rest of the year?

We know that when a person dies, the soul ascends to Gan Eden. But what exactly does everyone do in Gan Eden? And specifically, what do the women do in Gan Eden? Exploring this will help us understand what a woman's Torah is, and what part of Torah will remain with them after Shavuot is over.

The Song Of Miriam

The Torah is replete with stories, many of which are very applicable

1 Mishlei 1:8

continued on page 7

הנשים בגן עדן, נזכה להבין גם כיצד מתחברות הנשים להר סיני, ומהי ההכנה של כל אשה ואשה לחג מתן תורה.

יחודיותה של מרים הנביאה

בכללות ממש, כאשר אנו מתבוננים בחמישה חומשי תורה, ניתן להבחין שבאופן כללי הם מחולקים לשני חלקים: חלק אחד של סיפורים, כפי שמובא בספר בראשית, בחלקו הראשון של ספר שמות, קצת בספר במדבר, ומעט מספר דברים. והחלק השני, אלו תרי"ג המצוות שמוזכרות בשאר חלקי התורה.

קצת נתבונן. עבור מה סיפרה לנו התורה את כל אותם סיפורים?

כמובן שהתשובה הידועה היא, כדי שנלמד מכך מוסר והנהגות טובות. אכן, תשובה אמיתית ונכונה, אולם עלינו לדעת כי בעומק יש בזה לימוד רחב יותר, שיכול להשפיע על כל תפיסת החיים שלנו.

ברור ופשוט, שחלק הסיפורים שנמצא בתורה בודאי שייך גם לנשים, וא"כ כאשר אנו מבקשים לדעת מהי תכליתן של הנשים, עלינו לבדוק איזו אשה מוזכרת בתורה לשבח על כך שעשתה משהו מיוחד.

כידוע, האשה שמוזכרת בתורה לשבח על מעשיה, הינה מרים הנביאה אחותו של משה רבינו.

ישנה מסכת בתלמוד בבלי, שנקראת מסכת גן עדן [כמובן, צריך לדעת שיש גם מסכת גיהנם...], שבה כתוב את כל המדורים שישנם בגן עדן. וכאשר מוזכר שם המדור שבו נמצאות הנשים הצדקניות, לא מופיע שם המדור של שרה אמנו,

שייכות הנשים למעמד הר סיני

כידוע, במעמד הר סיני עמדו הן האנשים והן הנשים, כולם שמעו את עשרת הדברות, את דבר ה', כולם קיבלו את התורה בהר סיני.

והנה, המורשת העיקרית שנשארה לאנשים לאחר מעמד הר סיני, היא לימוד התורה, מצות תלמוד תורה.

אולם שומה עלינו להתבונן, איזו מורשת נשארה לנשים ממעמד הר סיני, אלו דברים יכולות הנשים ליישם כדי להתחבר לאותו מעמד נשגב שלא היה כמוהו בכל ההיסטוריה?

זאת ועוד, כאשר מגיע חג השבועות בכל שנה ושנה, לאיזו נקודה יכולות הנשים להתחבר ולהשתייך לחג מתן תורה?

עיסוק הנשים בגן עדן

לפני שנשיב על השאלות השרשיות הללו, נעמיק חקר בשאלה שונה, שהשורש שלה הוא אחד.

כולנו מאמינים ויודעים, כי אדם שמקיים מצוות בעולם הזה, לאחר שהוא מסתלק מהעולם, הוא מגיע לגן עדן.

מה עושה האדם לאחר שהוא מגיע לגן עדן?

כמובן, שגברים הזוכים לשבת בגן עדן, כשם שהם למדו תורה בעולם הזה, כך הם יזכו ללמוד תורה בגן עדן. אולם עלינו לשאול את עצמנו, מה עושות הנשים שזוכות ומגיעות לגן עדן, במשך כל כך הרבה שנים?

לכשנבין ונלמד מדברי רבותינו מה עושות

שירת האישה באספקלריה יהודית

ויתירה מכך, את המבט הכללי ששזור את השתלשלות ההיסטוריה מדור לדור.

נאמר בפסוק: "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך" (משלי א, ח). ולכאורה צריך להבין איזו תורה מלמדת האם, הרי מעולם לא שמענו שהאם לומדת עם בניה משנה או גמרא, מדוע, איפוא, מייחס הפסוק לאם את לימוד והנחלת התורה.

אכן לאור האמור, דברי הפסוק מובנים בהחלט, שמאחר ולנשים יש את החלק שלהן בתורה שעניינו מבט של שירה, הרי שזוהי התורה שהאם מלמדת את בניה, הסתכלות נכוחה על מאורעות החיים, והבנה נכונה של כל מקרה ומקרה יש את המהלך שלו בשרשרת הארוכה של החיים.

כל אם מגדלת את ילדיה משעה שהם נולדים, לאחר מכן היא ממשיכה ומלווה אותם בכל שלבי הגידול שלהם, עד שלימים הבן נעשה בר מצוה, הבת נעשית בת מצוה, ובדרך כלל הם גדלים בעוד מספר שנים וזוכים בס"ד להיכנס תחת החופה.

על כך דרשו חז"ל (סנהדרין כב ע"א) את הפסוק "מוציא אסירים בכושרות" (תהלים סח, ז), שהמילה "בכושרות" הינה נוטריקון של המילים 'בכי ושירות'. כלומר, כשתינוק נולד, הוא יוצא ממעי אמו כשהוא בוכה, אך כשזוכים להכניסו למעמד הנישואין, זהו השלב של השירה, בו מודים ומשבחים לקב"ה שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

מה עניינה של אותה שירה, מדוע היא פורצת דוקא בשלב זה?

כאשר מגיעים לשלב משמעותי בחיים, באופן טבעי עוצרים לרגע, מתבוננים מה קרה מהרגע שהילד נולד, כמה השקעה נצרכה עבור גידולו, מביטים על כל האירועים שעברו עליו עד שהוא מתחתן, ומכאן ואילך השירה פורצת מאליה.

זהו תפקידה האמיתי של כל אם בישראל להנחיל לילדיה: "תורת אמך", תורת המבט הכללי על החיים, שלב אחרי שלב, אותן חוליות המרכיבות את השרשרת שיוצרת את השירה.

שירה של תורה השייכת לנשים.

תחילה נתבונן. בדרך כלל כאשר בני אדם מעוניינים לחבר שירים, יש שלוקחים פסוקים ומלחינים להם מנגינה כל שהיא, ויש שמחברים את מילות השיר על בסיס כל מיני הגיגים ומחשבות.

אולם אם נתבונן בעומק, הרי ששירה יהודית אמיתית - שורשה מלשון שרשרת. ולפיכך, עניינה של שירה יהודית שורשית הינו חיבור של חוליה לחוליה, היינו צירוף של אירועים ומקרים שבתחילה נראה כאילו אין כל קשר ביניהם, אך כשרואים את התכלית הנפלאה שלהם לבסוף, נוצרת מכך שירה והודאה הפורצת מעומק הלב.

כח השירה האמיתית והשורשית, עניינה לצרף את הדברים שלב על גבי שלב, ולהגיע לפרץ של הודאה לבורא כל העולמים על הנהגתו המופלאה את עולמו.

ניקח כדוגמה את הענין של יוסף היורד למצרים. כמובן שבתחילה כשנחשפים לתהליך של הגעתו לשם, ולכל הקורות עמו בשהותו בנכר, שכוללים את השלכתו לבור, מכירתו מאדון לאדון, התעמרות אשת אדוניו שמובילה אותו לבסוף אל בית הסוהר וכו', הדבר מביא לידי בכי וצער.

אולם כשמתוודעים לסוף הטוב, ורואים כיצד שישים ריבוא בני ישראל יצאו ממצרים ברכוש רב, השירה וההודאה מקרב הלב פורצת מאליה.

אדם שאינו מתבונן, הרי שהוא מביט על כל פרט בחייו כדבר נפרד ונבדל לעצמו, אולם כאשר מתבוננים עמוק יותר על החיים, הרי שמצדדים את המקרים וההתרחשויות שעוברים על כל אחד ואחד כמו שרשרת, מבחינים כיצד לכל חוליה בשרשת הזו יש מטרה ותכלית ברורה, ובכך מתגלית שירה נפלאה.

תורת אמך - שירת אמך

זהו הכח האמיתי שנמסר לנשים, שכל אם בישראל תנחיל לצאצאיה את ההסתכלות המיוחדת הזו על מאורעות החיים הפרטיים,

רבקה אמנו, לאה אמנו, או רחל אמנו, אלא מדור הנשים הצדקניות שייך דוקא למרים הנביאה.

ומה עושות שם הנשים הצדקניות?

הן ממשיכות את השירה של מרים הנביאה שהתחילה לאחר קריעת ים סוף!

ואם נשאל את עצמנו, כמה זמן אפשר לשיר את אותו שיר? התשובה לכך היא, שיסוד השיר הינו שירת מרים על קריעת ים סוף, אולם בכל זמן ותקופה מצטרפים בתים וחלקים נוספים לאותו שיר, בהתאם לניסים והנפלאות שמתחדשים בכל עת.

הנה, השירה של מרים בקריעת ים סוף, היתה על כך שבני ישראל השתעבדו במצרים שנים רבות, ולאחר מכן זכו להינצל ע"י עשרת המכות וקריעת ים סוף ולצאת ממצרים.

וברור הדבר, שלאחר קריעת ים סוף לא הסתיימו כל הניסים של כנסת ישראל לאורך הדורות, אלא היה זה תחילת שורש הניסים.

נמצא, שהשירה של מרים ממשיכה כל הזמן, במשך כל הדורות. אך אין הכוונה ששרים תדיר את אותו שיר, אלא כל הניסים שנעשים במשך הדורות כולם, הופכים לשרשרת אחת של שירה ארוכה.

אחד מהשמות שהתורה נקראת, הוא שירה, כפי שמפורש בפסוק: "וענתה בי השירה הזאת לעד כי לא תשכח מפי זרעו" (דברים לא, כא), ומפרשת הגמ' שפסוק זה נאמר על התורה הקדושה.

החלק של התורה שנקרא שירה, זהו החלק ששייך לנשים, משם הן מתחברות למעמד הר סיני, לנתינת התורה, ולחג השבועות שבכל שנה ושנה.

מורשת מעמד הר סיני עבור הנשים

לאחר שהגדרנו כי החלק ששייך לנשים במעמד הר סיני הינו השירה, נשתדל לפשט יותר את הדברים, ולהבין מהי אותה

שירת האישה באספקלריה יהודית

ולכשנתבונן, הרי שבנקודה מסוימת השירה של מרים גבוהה יותר מהתורה של משה רבינו.

בשירת הים שנאמרה ע"י משה רבינו נאמר "אז ישיר משה", 'אז' משמעותו לעתיד לבוא. לעומת זאת בשירת מרים נאמר "ותשר מרים", נמצא שמה שנאמר על משה רבינו לעתיד לבוא, אצל מרים אנו מוצאים שהיא כבר זכתה לזה כבר עכשיו.

לכשנעמיק, נבחין שגנוזה כאן נקודה נפלאה מאד מאד, כאן מתגלה לנו הבנה ברורה מהו חלקן של הנשים בתורה.

ביחס לגברים נאמר במשנה (אבות פ"א מ"א): "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע" וכו', וכך נמסרה התורה מדור לדור עד לדור שלנו. אולם תורתן של הנשים, נמסרה להן ע"י מרים הנביאה.

בהתהוותו של עם ישראל, היו שלושה אבות וארבע אמהות. כשם שהאבות לא הנחילו לנו את חלק התורה השייך לאנשים, כך האמהות לא מסרו את חלק התורה השייך לנשים, אלא משה רבינו הוא זה שמסר את לימוד התורה השייך לאנשים, ומרים הנביאה הנחילה לנשים את חלק התורה השייך להן, שזוהי השירה שהתגלתה בקריעת ים סוף, ועבורן - היא היא ההכנה הנצרכת לשבועות, לחג מתן תורה.

יישום שירת הנשים בחיי המעשה

לאחר שנתבאר בס"ד כי החלק של הנשים בתורה הינו השירה, עתה ננסה לבאר כיצד אפשר ליישם את הדברים למעשה.

כל אשה צריכה להקדיש מזמנה בכל יום ויום, ולנסות לחשוב מעט מה עבר עליה מהיום שנולדה עד עתה, אלו גלגולים ושלבים עיקריים עברו עליה בחייה, ולהתבונן ולראות כיצד הקב"ה סובב את כל הפרטים.

כל מי שתתבונן על האירועים הפרטיים שלה, היא תגלה 'צירופי מקרים' רבים

תשליכהו" (שמות א, כב), עמד עמרם אביה של מרים ופירש מאשתו. ואז ניגשה אליו מרים בתו וגרמה לו לחזור בו מהנהגה זו, באמרה: 'גזירתך קשה משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, וגזירתך היא בין הזכרים ובין על הנקבות'. וקיבל אביה את טענתה הצודקת, חזר לחיות עם אשתו, ובעקבות כך נולד משה רבינו.

לאחר מכן, כאשר הוכרחו להניח את משה בתיבה ולזרקו ביאור, מרים היא זו שליוותה אותו ודאגה למינקת עבורו, שלא היתה אלא אמו.

נמצא, שכל יציאת מצרים שנעשתה ע"י משה רבינו, מיוחסת למרים הנביאה.

יתירה מכך, לאחר יציאת מצרים, בלכת בני ישראל במדבר, היו להם שלושה מנהיגים: מרים, אהרן ומשה, וכדברי חז"ל הידועים (תענית ט ע"א) שהבאר שליוותה אותם במדבר היתה בזכות מרים, ענני הכבוד שהקיפו אותם היו בזכות אהרן, והמן שירד להם היה בזכות משה.

עוד אמרו חז"ל (סוטה יא ע"ב), ש'בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים'. ולאור האמור, הרי שהאשה הראשונה שבזכותה נגאלו ממצרים, היתה מרים הנביאה.

משמעות שמה של מרים, אומרים חז"ל (שמות רבה, כו) שהינו מלשון מרירות. כלומר, כאשר מרים שרה את השירה, היה זה על מה שהיה נראה בתחילה כבכי ומרורים, ולבסוף הפך להיות שירה.

כמו כן אנו מוצאים בליל הסדר, שבד בבד עם מצוות אכילת המרור, אנו אומרים את ההלל, שבו אנו משבחים מודים ושרים על נס יציאת מצרים, ובזה יש גילוי למהותה של מרים שהופכת את המרירות לשירה.

מעלתה הגבוהה של שירת מרים

נמצא, שכאשר משה רבינו מכין את בני ישראל לקבל תורה בהר סיני, מרים מכינה את הנשים לקבל שירה.

בחינת השירה מתגלה מתוך התבוננות עמוקה

כדי להגיע למצב בו שירת החיים האמורה בוקעת מהלב, נצרכת התבוננות עמוקה.

לפיכך, בחינת השירה מתגלה בעיקר אצל הנשים, כיון שלהן יש יותר זמן להתבונן ולהתחזק באמונה, שהרי הגברים צריכים להקדיש חלק ניכר מזמנם ללימוד תורה, לעומת האשה שפטורה מתלמוד תורה, ולכן יכולה להקדיש את עיקר המחשבה שלה להתבוננות באמונה.

מחשבה באמונה, עניינה לראות את השגחת הקב"ה על כל דבר ודבר, להתבונן במהלך מתחילתו, להבחין בשרשרת שנבנית חוליה אחרי חוליה, ומכאן ואילך בוקעת ההודאה מהלב עד שפוצחים בשירה לריבון כל העולמים.

ידועים דברי חז"ל (ברכות כד ע"א), ש'קול באשה ערוה', היינו שלאנשים אסור לשמוע שירה של נשים. הבה נתבונן, מהו הטעם לאיסור זה?

התשובה לכך לאור האמור, שישנו סוד פנימי שגנוז אצל הנשים שבא לידי ביטוי בכח השירה שניתן להן, וכיון שהוא פחות מושג לגברים, לפיכך נאסר עליהם לשמוע את קול שירת הנשים.

אכן, רוב רובן של הנשים אינן זוכות להיכל השירה של מרים, וזאת מכיון שהכח המיוחד שניתן להן, אינו גלוי אצלן בפועל.

חלקה המרכזי של מרים ביציאת מצרים

עלינו להבין, כי כח השירה שניתן לנשים, הינו חלק מרכזי וחשוב מאד בעם ישראל, וכפי שנוכל ללמוד ממרים הנביאה עצמה.

ראשית, לימדנו חז"ל (סוטה יב ע"ב) כי הזכות הגדולה של לידת משה רבינו היתה מיוחסת למרים הנביאה.

כידוע, כאשר פרעה גזר את גזירת הרשע שלו על עם ישראל "כל הבן הילוד היארה

שירת האישה באספקלריה יהודית

כיון שתורתן של הנשים חצובה מהרגשת הלב הפרטית של כל אשה ואשה.

כאמור, כדי לגלות את אותה תורה, חובה לייחד בפועל כל יום זמן להתבונן במאורעות החיים, ובכדי שההתבוננות תיעשה באופן נכון, מן הראוי ללמוד את שער הבחינה בחובות הלבבות [עם הפירוש הבהיר "לב טוב"], שמעורר ופותח את המחשבה של האדם כיצד לראות לגלות את ההטבה בתוך החיים הפרטיים של כל אחת ואחת.

כאשר אדם רוצה לקנות שרשרת לאשתו, הוא הולך לחנות, ובוחר את השרשרת המיוחדת ביותר שקיימת שם, אלא שבדרך כלל היצרן אינו מייצר שרשרת אחת בלבד מאותו דגם, אלא מן הסתם ישנן שרשראות נוספות כאלו.

לעומת זאת אדם עשיר יותר, הולך לצורף, ומבקש ממנו שיצור שרשרת יחודית, כדי להיות בטוח שאין אחת נוספת כזו בעולם, והוא אף מבקש אחריות על יחודיותה של השרשרת, שאם אשתו תלך למקום מסוים ותגלה שישנה עוד שרשרת כזו, הוא יחזיר את שלו לחנות.

מאחר ואין מציאות כזו של שתיים שהחיים שלהן שווים, ומאורעות החיים שעוברים על כל אחת ואחת אינם דומים זה לזה, הרי שהשירה - השרשרת שעליה דיברנו, הינה שרשרת יחודית השייכת לכל אחת בפרטיות, ולא תימצא שרשרת דומה לה באף מקום אחר.

שירת האשה היהודית - הכנה ראויה לגן עדן

כולנו מכירים את דברי הפסוק: "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה" (תהילים צ, י), וכפי שכולם יודעים - לאף אחד אין ביטוח שיחיה לעולם.

והנה, לכשיגיע הזמן של כל אחד להיפרד מהעולם הזה, רוב בני התמותה יוצאים מהעולם מתוך בכי ולא מתוך שירה. והסיבה לכך, כיון שלא התרגלו להרכיב את אותה שרשרת - שירה במשך חייהם, ולפיכך הם

ועמוקה, חשים את עומק ההטבה שהקב"ה הטיב עמנו, ומכאן ואילך מעוררים את עומק הלב שמרגיש צורך להודות לקב"ה, והאדם מגיע לידי מצב בו הוא מתחיל לשיר שירים, וכדברי הכוזרי שהמדרגה שנקראת שירה עניינה, שהלב כל כך מלא וגדוש, עד שהוא פוצח בשירה.

זוהי "תורת אמך" המוטלת על כל אם יהודיה ללמד את ילדיה. היא זו שמגדלת אותם לאורך השנים, והיא זו שצריכה להקנות להם את המבט כיצד לצרף את המקרים.

כאשר האם מצרפת את המקרים בחיים הפרטיים שלה, והיא מודה לקב"ה מעומק הלב עד שהיא פוצחת בשירה לקב"ה, זוהי התורה שהיא מלמדת ומנחילה הלאה, ובמקום לשיר ליד מיטתם של ילדיה שירי ערש שלא תמיד מקורם טהור, ילדיה גדלים עם שירת שבח והודאה הפורצת מעומק לבה של אמם.

שירת הנשים - יחודית ומשתנה מאשה לרעותה

צריך שיהיה ברור לכולנו, כי התורה שצריכה להתגלות אצל הנשים, יכולה להתגלות מתוך הנפש של כל אחת ואחת.

בשונה מהתורה שגברים לומדים, לפחות בחלקה, שנלמדת ע"י מלמד, בין אם זה רב שמלמד את התלמידים, בין אם לומדים אותה בבית המדרש עם חברותא, ובין אם קוראים אותה בספר, לעומתה התורה שהנשים צריכות ללמוד, אינה נלמדת ע"י אדם מסוים, אלא התורה פורצת מליבה של כל אחת ואחת בצורת שירה. הבדל נוסף בין תורתם של הגברים לתורת הנשים, שתורת הגברים הינה של הכלל, לעומת התורה של הנשים שהינה תורה פרטית של כל אחת ואחת שבאה מעמקי ליבה, ומקורה במאורעות החיים שמרכיבים את חוליות השירה - השרשרת של כל אחת.

זוהי הסיבה שאין ספר בו ניתן ללמוד את המושג "תורת אמך", אלא על כגון זה נאמר בפסוק (משלי ג, ג): "כתבם על לוח לבך",

שקרו בחייה, שיכולים להרכיב שרשרת נפלאה ועשויים לגרום לשיר שבח והודאה לבורא עולם שיפרוץ מהלב.

מסופר, כי ה'חפץ חיים' היה מייחד לעצמו זמן בכל יום, בו היה מזכיר לעצמו את הנקודות העיקריות שקרו עמו מהיום שהוא נולד ועד לאותו יום, ולאחר מכן היה אומר: 'ריבוננו של עולם, אני מודה לך על כך שזכיתי ללמוד תורה, על כך שזיכית אותי לחבר את ה'משנה ברורה', שזיכית אותי לחבר את הספר 'שמירת הלשון', שנתת לי את אשה טובה כזו, שזיכית אותי בחתן מיוחד כזה וכו'.

כל אדם שיקדיש זמן לכך ויתבונן על החיים הפרטיים שלו, יופתע לגלות שאף הוא יכול להרכיב שרשרת נפלאה המורכבת מכל אותם ניסים המלווים אותו בהשגחה פרטית כל ימי חייו.

בתחילה כדאי לנסות ליצור 'שרשראות קטנות', לצרף ולחבר מספר אירועים מועט, ולאט לאט להרחיב את מעגל השרשרת, ובהתאם לכך גם היהלומים שבהם יתחילו להאיר יותר ואף המנגינה תיעשה נעימה יותר.

על משיח צדקנו נאמר (ישעיהו נא, ד): "תורה מאתי תצא", ודרשו חז"ל (ויקרא רבה, יג) חידוש תורה מאתי תצא. ומבארים רבותינו, שכשם שמסופר בתורה את קורות חייהם של אברהם ושרה, יצחק ורבקה והבאים אחריהם, כך יסופר באותה 'תורה חדשה' את כל הסיפור של כל עם ישראל שעברו במשך הששת אלפים שנה, ואז יהיה ניתן להבין כיצד המקרים כולם על כל היקפם מצטרפים לשרשרת אחת ארוכה.

אכן, כדי להגיע לשרשרת עולמית שמקיפה את כל הדורות, נצרכת 'תורה חדשה' של המשיח, אולם יש אפשרות לכל אחד להגיע לשרשרת בהיקף מצומצם הכוללת את מאורעות החיים הפרטיים שלהם.

כאשר מקדישים זמן להתבונן בצירופים הפרטיים שהקב"ה צירף אצל כל אחד בחיים, ומתבוננים בכך התבוננות אמיתית

שירת האישה באספקלריה יהוד

באים לעולם מתוך בכי, ונפרדים מהעולם מתוך בכי.

כעת נתבונן, מי שלא התרגלה כאן בעולם הזה לצרף את כל חלקי חייה ולהשיג את אותה שירה, ולכן היא יוצאת מהעולם מתוך בכי, כיצד תוכל להיכנס להיכל של מרים שכולו שירה!?

לעומתה, מי שמתבוננת על חייה בכל יום, מצרפת את האירועים שעוברים עליה, מבחינה ביד ה' שמשגיחה להיטיב, מכירה מעומק לבבה את גודל ההטבה שהקב"ה מטיב עמה, ומתוך אותו עומק שבלב פורצת מפיה שירה והלל לכבודו ית', הרי שכאשר מסתיימים ימי חייה, היא נפרדת מהעולם מתוך שירה, והיא עשויה לזכות להיכנס להיכל השירה של מרים הנביאה.

כאשר נפטר צדיק או צדקת מן העולם, כותבים ספר תולדות על מהלך כל ימי חייו, עושים שרשרת מכל תורתו ומעשיו הטובים שעברו עליו מיום הלידה עד יום המוות, ומאותם חיים מתגלה שירה נפלאה.

אכן, מי שאפשר לצרף את כל החיים שלו, ולהתפעל ממהלך החיים ומהגדלות שלו, המסקנה של חייו זו שירה, אולם לעומת זאת מי שלא מנצל את החיים שלו רח"ל, אולי קרוביו עצובים שהוא הלך, אבל שירה לא שייך להוציא משם.

כאשר נשמה של אשה יוצאת מן העולם, היא נכנסת להיכל של מרים, ושם לא ממשיכים את השיר ששרו קודם, אלא כולן שרות יחד עמה את השירה החדשה שהביאה איתה.

זו התכלית האמיתית של כל אשה ואשה בעולם, להלחין שיר חדש ויחודי רק לה. ואם היא זוכה שחייה יהיו בבחינת שירה, כשהיא עולה למעלה להיכל של מרים, השיר שלה מצטרף עם שירותיהן של כל שאר הצדקניות, וכולן יחד שרות את השירה שלה.

רבתינו אומרים, שכאשר תלמיד חכם

עולה לעולם העליון, נותנים לו ארבעים יום לחזור על חידושי התורה שהוא חידש כאשר הוא היה כאן בעולם הזה.

בדומה לזה, כאשר אשה צדקנית עולה לעולם העליון, יתנו לה את האפשרות לגלות את השיר היחודי שלה שחידשה במשך ימי חייה.

זהו הביאור של הנוסח שאומרים בליל פסח: 'ונשיר לפניו שיר חדש', היינו השירה שכל אחד מחדש מעצמו.

ככל שהאשה גבוהה יותר, כך השירה שמלווה אותה במשך ימי חייה הינה גדולה ורחבה יותר, כיון שבכל יום היא זוכה להרכיב חוליה נוספת בשרשרת היחודית רק לה, וכל חייה הינם חיים של שירה, חיים של עונג, חיים של שמחה.

כאמור, כל אחת ואחת יכולה ליישם זאת למעשה ממש, ובלבד שתייחד לכך זמן מוגדר בכל יום, עדיף עם דף ועט, שתתחיל לתאר בכתב את תהליך החיים שלה, לראות את צירוף האירועים השונים, להתבונן בעומק ההטבה של הקב"ה שמצויה בכל דבר, ומתוך כך תתעורר ההרגשה עד עמקי הלב, ומאליה תפרוץ השירה שעליה דובר.

'פאזל של אלף חלקים'

תועלת עצומה נוספת, ניתן להפיק משירת חיים זו.

כידוע, ישנן תקופות של נסיונות בחיים, שלא תמיד מובן לאדם מדוע הוא עובר אותם, ומדוע הביא עליו הקב"ה נסיונות קשים אלו.

משל למה הדבר דומה, אדם המעוניין להרכיב פאזל של אלף חלקים, עליו להתחיל למיין את החלקים של המסגרת שניתן לזהות אותם, לאחר שבונים את המסגרת, מניחים לעת עתה את החלקים הקשים בצד, וממשיכים למלא את החלקים שניתן להבחין בקלות יותר להיכן הם שייכים, וכך לאט לאט מצליחים למלא שטח מסויים, ואף שפה ושם עוד נשאר

איזה שהוא חור, ועדיין אין זו תמונה שלימה, אך לאט לאט כבר רואים חלק גדול מהתמונה, וככל שמתקדמים יותר, ניתן להשלים חלקים נוספים, עד שמגיעים לתמונה השלימה.

והנמשל, לכל אחת ואחת ישנם חלקים קשים בנפש שלה, שאיננה יודעת להיכן לצרף אותם. אך כאותו פאזל, תחילה עלינו לדעת ולהפנים כי גם חלקים אלו הם חלק בלתי נפרד מהתמונה כולה, וכאותם חלקים קשים של הפאזל, יש להניחם בינתיים בצד, לצרף תחילה את החלקים הקלים שאנו מבינים כיצד ניתן להרכיב מהם את התמונה, ומי שלא תתייאש ויתקדם לאט לאט בבניית הפסיפס של החלקים המובנים, לאט לאט תתקבל אצלה תמונה יותר בהירה, ובהתאם לכך ההודאה תהיה עמוקה יותר.

יתירה מכך, כאותו משל של הפאזל, ככל שמתקדמים בשלבים ומלאכת ההרכבה נעשית קשה יותר, כך הסיפוק שמתקבל לאחר מכן הינו גדול יותר.

כך גם בשירת החיים, ככל שהאדם מתקדם בבניית השרשרת, ומצליח להבין כיצד משתלבים בה אף החלקים הקשים והבלתי מובנים לכאורה בחייו, כך הוא יפצח בשירה עמוקה ושורשית יותר.

ככל שהאדם יותר מושלם בצדקותו, כך החלקים של הפאזל שהוא יוצר הינם מושלמים יותר, ואז השירה שנבנית היא שירה אמיתית וטהורה.

יהודי שלא פצח מעולם בשירה טבעית לקב"ה, הרי זו הוכחה שצורת החיים שלו היא לא בדרכה של היהדות הקדושה.

שירת החיים של דוד המלך

דוד המלך שחיבר את ק"נ המזמורים של ספר התהילים, שכולם מלאים שירה ותשבחות לקב"ה, אצלו נאמר: 'וישם כסא לאם המלך' (מלכים א ב, יט), היינו שכל

שירת האישה באספקלריה יהודית

להתחבר לאותה שירה.

התבוננות בתורה באיספקלריה של שירה

בכדי שיהיה צירוף אמיתי למדרגה של תורה בבחינת שירה, מלבד הצורך בהתבוננות על החיים הפרטיים של כל אחת ואחת מאיתנו, צריך להתחיל להתרגל ללמוד את חמישה חומשי התורה, ולהתבונן על דברי התורה במבט של היקף.

דוגמה לדבר. ידועים דברי המשנה באבות (אבות פ"ה מ"ב): "עשרה דורות מאדם הראשון ועד נח". האם פעם ניסינו לחשוב ולהתבונן מה קרה מהיום הראשון שנברא העולם עד ימיו של נח?!

הבה נתבונן. הרי הקב"ה ברא את העולם, ולאחר עשרה דורות כמעט החרב את כולו. אם מישהו מאיתנו היה בונה בית, ולאחר עשר שנים הוא נאלץ להחריב אותו בידיו, כמובן שהיה לו כאב גדול. על כך הרי נאמר בפסוק: "ויתעצב אל לבו ויאמר ה' אמחה וגו'" (ו, ו-ז).

מדוע, אפוא, כאשר אדם קורא את חומש בראשית, ובפרשת נח הוא רואה את החורבן הגדול שנעשה בדור המבול, הוא לא כל כך עצוב על הבריאה שנחרבה?!

התשובה לכך היא, כיון שהתרגלנו לקרוא את הפרשיות הללו מבלי להתבונן כראוי במעשה בראשית עד ימיו של נח. אדם רגיל להבין, שבדור המבול כולם היו רעים וחטאים, ולפיכך הענישם הקב"ה, אך איננו מתבונן בכל העשרה דורות שהיו מאדם ועד נח, כמה ארך אפים לפניו בכל אותם שנים מרובות בהם המתין להם הקב"ה שמא ישובו בתשובה.

אותו הדבר בדיוק בעשרה דורות שהיו מנח עד אברהם אבינו. אנשים מעטים בלבד מתבוננים מהו התהליך של העשרה דורות הללו שהיו מנח עד אברהם, כיצד היה סדר הדורות, מה העולם עשה באותו זמן, באיזה מקום זמן נולד אברהם אבינו, עד שבא

סוף מעשה במחשבה תחילה, כדי שנדע מהי התכלית העליונה של השירה שלנו ולהיכן היא צריכה להגיע. רבותינו מלמדים אותנו שכאשר דוד המלך חיבר את התהילים, הוא צפה ברוח הקודש את כל הצרות מחד ואת כל הישועות מאידך, של כל היהודים שעתידיים להיות בכל הדורות כולם.

הרי, ששירתו ותהילותיו של דוד המלך לא נאמרו רק על עצמו, אלא הוא שילב בזמירותיו את הניסים והישועות של כנסת ישראל כולה.

נמצינו למדים, כי ככל שהאדם גבוה יותר, שירתו אינה מורכבת רק מהחיים הפרטיים שלו, אלא כשהוא רואה את צירופי ההשגחה העליונה של כלל ישראל, ובעומק של כל הנבראים כולם, הוא מחבר מזה שירה כוללת ורחבת היקף.

אכן, מדרגה מושלמת זו, הינה מדרגה ששייכת רק לדוד המלך, אולם כל אחת ואחת יכולה לנגוע במידת מה בדרגה נעלה זו. נשים המעוניינות להתכונן כראוי לחג השבועות, חג מתן תורה, צריכות שיהיה ברור להן היכן הוא החלק שלהן בתלמוד תורה, שמקורו נעוץ בחלק שקיבלו בשעתו במעמד הר סיני, ולשם הן צריכות להתחבר כאן בעולם הזה, כדי שיוכלו להתחבר אליו אף כאשר הן יעלו לעולם העליון, בגן עדן.

כמובן כל אחת ואחת חפצה בחיים רוחניים נצחיים, אך מי שלא מגלה את מקום השירה בנפש שדובר עליה, כיצד היא תתחבר לאותה נצחיות כאשר תעלה לעולם העליון ותגיע לגן עדן?!

משל למה הדבר דומה, אדם מגיע לחתונה מסויימת, הוא רוצה לרקוד ולשיר עם כולם, אך דא עקא, כולם שרים שם בשפה שהוא בכלל איננו מכיר, וממילא הוא חש קושי גדול להצטרף עמהם.

אשה שלא גילתה את היכל השירה אצלה בעומק הלב, כמובן שגם בגן עדן לא תוכל

המלכות שלו הגיעה מאמו, והדבר בא לידי ביטוי בשירת מזמורי התהלים שחיבר, והיא היא ה"תורת אמך" שלו.

הרוצה לראות כיצד מתגלה תורתן של הנשים, יעיין בספר התהילים. שם ניתן להבחין, כי דוד המלך אינו מתאר שם רק את הניסים והישועות שאירעו עמו, אלא גם את הצרות שקדמו להם.

בספר התהילים מתגלה, כיצד דוד הצליח לחבר אפילו את אותם חלקים בחייו שבתחילה היו נראים כאילו אינם ניתנים לחיבור, ואף הם היוו חלק בלתי נפרד מתהילותיו של דוד המלך.

כשדוד המלך חיבר שירה, הוא הרכיב אותה הן מהחלקים הקשים בחייו והן מהחלקים הקלים ונעימים, ולא השאיר אפילו חלק אחד מחוץ לפאזל, ודוקא משום כך הוא זכה לחבר את ספר התהילים.

כמובן שספר התהילים הינו חלק בלתי נפרד מהתורה, ואיננו רק שירה בפני עצמה, והרי זו דוגמה ברורה מאד לתורתן של נשים.

כל מי שתאמר תהילים לא רק מהשפה ולחוץ, אלא מעומק הלב, היא תתחבר בעומק נשמתה לתהילות של דוד המלך, ותרגיש כיצד החיים שלה אט אט הופכים לשירה.

השאיפה והתכלית - שירת הבריאה כולה

השלב הראשון והיסודי של הפיכת השירה לחלק בלתי נפרד מאישיותנו, איננו דבר שנבנה ביום אחד, עבור כך נצרכים לפחות מספר חודשים, ובדרך כלל אפילו מספר שנים.

לאחר שצלחנו את השלב הראשון, ניתן להעפיל לשלב גבוה יותר.

כאמור, אף שרוב הנשים אינן שייכות עדיין לדרגה זו, אך לכל הפחות בתור שאיפה, עלינו לדעת להיכן עלינו לשאוף, בבחינת

Song of the Jewish Woman

continued from page 1

to women. One reason the Torah tells us all these stories is to teach us mussar as well as good ethics. However, there is more to it than this.

One great story entirely focused on Jewish women is the story of Miriam when she sang shirah/great song with all the women after the splitting of the Yam Suf. We can learn from this that this shirah is a record of all the miracles together throughout history which are essentially connected via a continuous chain of song. The sefarim hakedoshim teach that this shirah continues to be sung in a special chamber in Gan Eden, and that this women's choir in Gan Eden is headed by Miriam.² The fact that this shi-

2 Zohar III 167b. The following is a translation of the words of the Zohar with the commentary of the "Matok M'Devash":
"There was a story that when Rabbi Shimon Bar Yochai was learning Torah, two messengers from Gan Eden came to him and said to him, "The head of the Heavenly yeshivah (the angel Metatron) is inquiring about your peace. Many novel Torah insights were revealed tonight." Rabbi Shimon asked of them to reveal one of the novel Torah insights, so they told him. Afterwards, Rabbi Shimon said to one of the two messengers, "There is one thing I wanted to know. Can you tell me if women get into the Heavenly Yeshivah, since they, too, have a neshamah/Divine soul which ascends to Gan Eden above? Since they are not "daughters" of the Torah, for they do not learn Torah like men, perhaps because of this they do not ascend to the Heavenly Yeshivah. If there is any yeshivah for women in Heaven, please let me know about this." As he was saying this, one of the messengers flew to Gan Eden. After the messenger returned, the messenger said that it requested permission to tell Rabbi Shimon Bar Yochai about the spiritual benefits which women receive in Gan Eden, and that since this request was in the name of Rabbi Shimon Bar Yochai, the messenger was shown what it previously never knew about. The messenger began to speak: "Six chambers were shown to

rah, this song which was conducted by Miriam, is continuing, means that the great miracles that happened to the Jewish people didn't end with the splitting of the sea. Rather, the miracles continue as the song of Miriam continues to be sung.

How does this shirah relate to a woman's Torah? One of the names of Torah is "shirah". This particular name of the Torah, "shirah", the song, is the woman's Torah – and it is this particular aspect of Torah which women "practice" since Har Sinai. Whereas men learn the Torah, women "sing" the Torah. That is the "Torah" which our mothers learn – it is the shirah which was sung by Miriam with the

me, which were full of several pleasures and delights. It was in a place in Gan Eden which is draped by a curtain and from this curtain and onward, no men are allowed to enter. In the third chamber, there resides Yocheved the mother of Moshe, the trustworthy prophet. Her daughter Miriam is also there and thousands and myriads of women are with them in this chamber. Every day, for three times a day, she [Miriam] and all the women give thanks and praise to the Master of the world, and every day, they sing the Song at the Sea. She [Miriam] alone begins from this verse: "And Miriam the prophetess took..." And all of the righteous in Gan Eden listen to the pleasantness of her voice, and several holy angels give thanks and praise with her, to the Holy One. In the fourth chamber resides Devorah, and she is also regarded with the other prophetesses, and all the rest of the women are found with her and they all give thanks and sing, the same song which she [Devorah] sang in this world: "And Devorah sang, along with Barak son of Avinoam..." Then one of the messengers added by saying to Rabbi Shimon Bar Yochai, "Ho, Rebbi, Ho, Rebbi! Who shall merit and see the joy of the righteous [men] and the righteous women, which they make for the Holy One Blessed Is He?" The messenger also said, "There are also four hidden chambers, where the holy Matriarchs Sarah, Rivkah, Rachel and Leah reside in. No one is given permission to reveal these chambers, and no one has ever seen or reached them."

אברהם אבינו ונטל שכר כולם.

אם מתבוננים בכל המהלך, רואים את חייו של אברהם אבינו כשירה, ומבינים כי התורה סיפרה לנו את התהליך שעבר על כל הדורות הללו כדי שנתבונן ונכיר את השירה שיוצאת מחייו של אברהם אבינו.

אלו דוגמאות למעשה של הרוצה ללמוד תורה בצורה של שירה, מתוך כך לגלות את השירה בחיים הפרטיים של כל אחת, ולאחר מכן לגלות את השירה בכללות של הבריאה כולה.

מי שתנהג כך למעשה, הרי היא עשויה להגיע למקום עמוק של הודאה והכרה בקב"ה, ובאופן טבעי ההודאה הזו תבוא לידי ביטוי בכך שפיה יפצח בשיר.

זוהי התורה שכל אשה יכולה לגלות בעצמה, ולאחר מכן להנחיל אותה לילדיה, בבחינת "אל תטוש תורת אמך".

עלינו לדעת ולהפנים, כי הדברים שנאמרו אינם בבחינת רעיון, אלא מדובר כאן על צורת חיים לכל המבקשת לחיות חיים פנימיים יותר.

יתכן כי בהתחלה הדברים נשמעים מעט זרים ורחוקים, וזאת מחמת שהתרגלנו לחיות בעולם חומרי שבו תופסים את השירה ממקום חיצוני מאוד, ואפי' אם נדמה שפעמים שרים מעומק הלב, עדיין אין זו העמוקה שנובעת מהחיים העצמיים של כל אחת ואחת. שירה כזו היא מאד נדירה בבריאה, ולכן רובן הגדול של הנשים חשות כי הן רחוקות מאד מהתורה.

יהי רצון שנוכה כולנו להתחבר בעז"ה כל אחד לחלק שלו בתורה, ונוכה לגלות את השירה הפרטית של אחת ואחת בתוכנו, לא כרעיון בלבד, אלא שהפה באמת יגיע בפועל למקום של שירה, באופן שכל השירות יחד יצטרפו ותתגלה השירה השלימה, שהיא שירת הבריאה כולה יחד. ■ מהספר מועדי השנה

continued on page 8

Song of the Jewish Woman

continued from page 7

women at the Yam Suf and it continues on in Gan Eden.

Though women are exempt from learning Torah, women relate to Torah and teach it through their shirah, their song. A man is not allowed to hear a woman singing, and the deep reason behind this is because a woman's unique avodah is the shirah, the "song" - which is not a man's avodah - thus, a man is not allowed to "hear" a woman's song.

What Is The Song Of The Jewish Woman?

What does it mean that a woman "sings" the Torah? The Hebrew word "shirah" is linked to the Hebrew word sharsheres, which means "chain" (Maybe that's why women like to wear chains!). In the context of Torah, a "chain" refers to an episode in Jewish history, made up by links in the chain which represent various events. A shirah is sung whenever a certain "chain" is completed. Shirah is the point at which the historical event has been played out, the episode is complete and the women can sing about the positive outcome, with hindsight.

For example, at the time when Yosef was sold into slavery, this event seemed like the worst thing possible. However, after reading about the subsequent events, we can see how this original, apparently negative event led to Yosef being second in command and saving his brothers and people from famine. A woman sings when she reaches a point of genuine realization, understanding and gratitude to Hashem in seeing that the details and events of history are vital links in a chain. In other words, by

contemplating their lives with emunah, a woman is able to come to sing shirah.

Reflecting About Your Life

Shirah is a song of recognition, appreciation and pure joy for the journey and for seeing the distance one has travelled in life. In order to appreciate the chain of history and be brought to shirah, a woman must reflect on all the events in her life and how they connect. For instance, a woman may reflect back to the time when she was a baby and she cried and all the challenges and growth moments she faced before reaching her wedding day. But then she gets married and sings out of joy.

The Greatness Of Women

Miriam was the one who began the shirah. She was also the one who was responsible for Moshe's birth and survival.³ Ever since Moshe was born, his older sister Miriam looked after him and ensured his survival. Thus, if not for Miriam, there would be no Redemption! This is the depth behind why "in the merit of the righteous women, the Jewish people were redeemed from Egypt."⁴ If not for Miriam, there would be no Moshe!

Miriam's name comes from the word merirus/bitterness. When Miriam sang the shirah, she was alluding to the fact that although the Jewish people first went through bitterness in Egypt, now they were singing. In a certain way, the song of Miriam is

³ Editor's Note: Miriam also convinced her parents to reunite and this led to Moshe being born.

⁴ Talmud Bavli: Sotah 11b

greater than the Torah which Moshe gave! This is because it is written, "Az yashir Moshe" - "Then, Moshe sang." The men only sing after the miracles are complete,⁵ as the Gemara states that "Az Yashir" is a song of the future, in which Moshe will lead all the men to sing.⁶ But Miriam was singing with the women even before the people had witnessed the salvation, as the Torah says, "And Miriam took",⁷ which is written in past tense, implying that the women were already singing from before.⁸

Thus, the women expressed their faith in Hashem even before they could experience the salvation. This is a perfect example of a woman's role in the Torah. Just as Miriam and the women sang shirah by the sea to prepare the people to receive the Torah, so too every Jewish woman can provide her family with Torah by singing the shirah.

Making Time To Reflect

It is written, "A new Torah shall come forth from me", which means that at the Redemption, Moshiach will reveal a "new Torah." What is the Torah that Moshiach will reveal? Moshiach will reveal the entire story of the Jewish people throughout history and this will show us the great chain of events that will lead us to shirah.

Every woman should take some time every day to reflect: "What has hap-

continued on page 9

⁵ Shelah HaKadosh, cited in the sefer "Mussarei HaShelah al HaTorah"

⁶ Talmud Bavli: Tractate Sanhedrin: Chapter Eleven (Cheilek)

⁷ Shemos 15:20

⁸ Shelah HaKadosh, cited in the sefer "Mussarei HaShelah al haTorah"

⁹ Yeshayahu 51:4

Song of the Jewish Woman

continued from page 8

opened to me since the time I was born? What were the major events and stages I went through in my life?” Then she can reflect on how Hashem was there with her at every stage and provided salvation.

This process of reflection and contemplation would reveal the “chain” of events in our life. Recognizing this chain reveals Hashem’s guidance and hashgachah peratis/Divine Providence, which in turn leads us to shirah.

This process is similar to what the Chofetz Chaim did one day when he sat down and went through his entire life in his head, thanking Hashem for all that he had in his life. He spoke to Hashem, saying, “Hashem, thank you for letting me learn Torah my entire life. Thank you for me meriting that I write sefer Mishnah Berurah. Thank you for my wife and for the children You gave me.”

When a person takes time to contemplate the chain of events in one’s life, one will become more aware of how Hashem has always been there. This process should not just be a lip service but a deep and true reflection on Hashem’s kindness and protection. In turn, this can bring one to such a state of gratitude that your heart will burst out with song to Hashem.

This is the “Torah of your mother”. This is the Torah which a mother must give to her children – she teaches them how to sing shirah about everything in life, to see how all the seemingly disparate events in their lives link together and form one chain. This is the true song, the true ‘bedtime lullaby’ that a mother

should sing to her children!

A Woman’s Torah Comes From Within

A man’s Torah learning is usually derived from an external source, such as by learning from a sefer, or by going to the Beis Midrash. But a woman does not need to rely on an external source to obtain her Torah. She doesn’t need a sefer, or a Beis Midrash, to discover her Torah. A woman’s Torah comes from within herself. Just as Chazal teach that “Avraham learned Torah from himself.”¹⁰ Avraham Avinu knew what Hashem wanted and knew Torah without actually receiving it from an external source. So too, women have the ability to obtain the Torah from their hearts and souls. It is written, “Write the words of Torah on your heart.”¹¹ This can refer to the women’s Torah which is derived from their hearts.

Every Woman Has A Unique Song To Sing – The Events Of Her Own Life

When a person wants to buy a necklace, she might go to a jewelry store. She asks the shopkeeper to show her a special chain that is completely unique. Similarly, the “chain” which is the basis of the shirah of a woman’s life is also the chain which is unlike any other in the world! Every person’s life is different and thus each person has her own personal shirah.

When a woman has sung shirah during her life and then goes to Gan Eden, she enters that special chamber in Heaven where Miriam sings

with all women. However, she does not sing the particular song that others are singing. Rather, she adds her own, unique song to the chorus, the song of her own life. This idea is supported by the phrase “shirah chadashah”¹², a “new song” which we can reveal. The more emunah a woman attains by reflecting on her life with joy, the greater her contribution to the chorus. Each woman can potentially turn her whole life into a chain of events that brings her to contribute a wonderful shirah.

Imagine that a woman wants to write a biography about her life. Potentially, she could write about her whole life and all the struggles and pain she endured. However, such a reflective exercise will not bring her to sing shirah about her life. Instead, it will just bring her more pain. However, if she reflects on her life with emunah and focuses on how all the events in her life are parts of one positive chain, she would break out in song. That would be a useful and shirah-filled biography.

We entered this world as a baby crying. How will we leave this world? Will we also leave the world crying? If we do, then we were born with crying and we will leave this world crying. But if we use our time in this world to contemplate our life and see the numerous kindnesses Hashem has bestowed on us, we can come to sing shirah, and we will end our life with song instead!

Practical Recommendations

In order for a woman to receive her

continued on page 10

10 *Beraishis Rabbah* 95:3

11 *Mishlei* 7:3

12 *recited in Shacharis, before Shemoneh Esrei*

Song of the Jewish Woman

unique Torah – the “shirah” - a woman must first learn about emunah. The sefer Chovos HaLevovos first discusses emunah before discussing gratitude to Hashem, which implies that emunah is the prerequisite to gratitude to Hashem. It is recommended to learn Chovos HaLevovos: Sha’ar HaBechinah (Gate of Reflection), especially with the commentary of the “Lev Tov”. This can awaken us to consider how to think about Hashem’s goodness in our life.

Then, a woman should set aside regular time to reflect about all that has happened to her until now. Then she will be able to see the significant role each event played in the overall chain of her life. Finally, one can take a piece of paper and write down all the major events one has experienced in one’s life and think about how one was saved by Hashem and brought to the next step.

This practice can help her see the chain of events in her life and encourage her to sing a unique shirah which is unlike any other in the world. A mother can gradually begin to include her children in her shirah as she expresses it. Eventually over time, her children will open up and teach themselves how to have shirah in their own lives.

The Challenge

However, at first, this process may not

be so easy. For instance, one might find it hard to see how certain events in one’s life are useful or connect to other events. Compare this process to doing a puzzle. While working the puzzle, one may be required to initially set aside certain pieces that do not seem to fit. Slowly, as the puzzle evolves, one will find where to add the missing pieces. So too, we can treat the inexplicable parts of our life like unsolvable puzzle pieces and put them aside temporarily. Eventually, we will see that these hard-to-understand-events also have their place in the overall puzzle. When completing this exercise, it is important to remember that everything you experience in life is from Hashem and plays a vital role in your life.

This understanding will hopefully grant you the patience and persistence required to come back to the events you initially did not grasp and you will be able to incorporate them into the full picture.

Tehillim – The Ultimate Song

The entire book of Tehillim/Psalms is actually one big shirah. It is the song of Dovid HaMelech’s life, a chain of events that occurred in his life and that he connected together. Thus, if a woman says Tehillim with heartfelt intention, she can connect to the shirah within it and express her Torah.

Tehillim is the ultimate shirah, because it is the all-inclusive song of the Jewish people. After we have discovered our own personal song in our life, we can strive to connect ourselves to the great shirah of sefer Tehillim.

In Conclusion

In summary, the unique aspect of Torah which women received at Har Sinai, and which she can pass onto her children, is the shirah, the song. A woman can reach her personal shirah and sing it, praising and thanking Hashem for her life, by tracing and linking all the seemingly disparate events in her life, as many parts of one puzzle that has led her to where she is today. Seeking out one’s own personal shirah is necessary for any woman who desires to live an inner life.

These are not simply theoretical ideas! Rather, they are instructions which teach us what a woman’s Torah is all about and we need to put them into practice.

May we each merit to reveal our own personal, deep shirah. And may all of our songs come together in harmony, and reveal the complete shirah, the song of the entire Creation ■

Translated from the original hebrew shiur
שירת האישה באספקלריה יהודית

נא לשמור על קדושת הגליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.295.1245

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

דרושים מתנדבים לשכתוב שיעורי הרב. לפרטים נא ליצור קשר 053.319.7481 / info@bilvavi.net

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829